

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО ТЕРЗИЕВ с/у БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 62594/00)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

12 АПРИЛ 2007 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

12/07/2007

Настоящото решение ще стане окончателно при условията определени в член 44 § 2 от Конвенцията. Върху него могат да бъдат извършени поправки по формата.

По делото Терзиев с/у България,

Европейския Съд за Правата на Човека (пето отделение), в състав

от :

Г-н П. ЛОРЕНЦЕН, *председател*,

Г-ЖА С. БОТУШАРОВА,

Г-ДА К. ЮНГВИЕРТ,

Р. МАРУСТ,

Ж. БОРРЕГО БОРРЕГО,

Г-ЖА Р. ЖАЕГЕР,

Г-н М. ВИЛИЖЕР, *съдии*,

и Г-жа С. ВЕСТЕРДИЕК, *секретар на отделението*,

След проведено съвещание на състава на 20 март 2007 г.,

Постановява следното решение, прието на същата дата :

ПРОЦЕДУРА

1. В основата на делото стои жалба (№ 62594/00) подадена срещу Република България, с която гражданинът на тази държава г-н Христо Грозев Терзиев ("жалбоподателя") сезира Съда на 26 юли 2000 г., по силата на член 34 от Конвенцията за правата на човека и основните свободи ("Конвенцията").
2. Жалбоподателят се представлява от адвокат М. Екимджиев от Пловдив, Българското правителство ("Правителството") се представлява от своя агент Г-жа М. Пашева, от Министерството на правосъдието.
3. На 1 септември 2005 г., Съдът реши да обяви жалбата за частично недопустима и реши да съобщи оплакванията относно продължителността на процедурата на Правителството. Позовавайки се на член 29 § 3 от Конвенцията, той реши да се произнесе едновременно по допустимостта и по съществото на жалбата.
4. В следствие на кончината на г-н Терзиев, на 1 юли 2005 г., Съдът получи на 6 март 2006 г., декларация според която вдовицата, г-жа Ганка Тодорова, желае да продължи процедурата от името на жалбоподателя.

ФАКТИТЕ**ИЗЛОЖЕНИЕ НА ФАКТИТЕ**

5. Жалбоподателят е роден през 1936 г. и е живял в Пловдив до кончината си през 2005 г.

6. На 22 февруари 1999 г., срещу жалбоподателя и три други лица започва разследване по подозрение, че са автори на престъпление по член 219 от алинея 4 от Наказателния кодекс. Обвинени са включително, че не са упражнили необходимия контрол върху служителите на банка X, в качеството си на управляващи банката, което е нанесло щети възлизащи на пет милиона стари български лева.
7. На 2 септември 1999 г., обвинителният акт е изготвен от районната прокуратура на Пловдив и делото е изпратено за отсъждане в районния съд.
На 15 септември 1999 г., съдията докладчик насрочва първото заседание за 9 ноември 1999 г.
8. На 9 ноември 1999 г. и 31 януари 2000 г., делото е отложено поради неявяване на адвоката на един от подсъдимите.
9. На заседанието провело се на 18 април 2000 г., съдът връща делото в прокуратурата за доразследване, считайки, че обвиненията не са формулирани по точен и ясен начин.
10. Районната прокуратура прави запитване за тълкувание на разпореждането за връщане. Нейното искане е разгледано на заседание на 26 юни 2000 г. Същият ден, след обсъждане, съдът обявява протеста за недопустим с мотива, че процесното определение не подлежи на обжалване.
11. На 11 юли 2000 г., прокуратурата иска удължаване на срока за оспорване на определението от 26 юни 2000 г. На 14 юли 2000 г., съдът отхвърля искането поради пропуснати срокове. На една не съобщена дата, прокуратурата атакува това последно разпореждане пред Върховния касационен съд. Нейната жалба е отхвърлена на 27 ноември 2000 г.
12. Междувременно, на 22 ноември 2000 г., прокуратурата е била разпоредила връщането на делото на разследващия за доразследване.
13. На 20 ноември 2001 г., разследващият предлага делото да бъде изпратено в съда. Редактиран е нов обвинителен акт и делото е изпратено на районния съд в Пловдив на 8 юли 2003 г.
14. С разпореждане от 17 юли 2003 г., съдията докладчик определя датата на първото заседание за 26 януари 2004 г.
15. На 26 януари 2004 г., делото е отложено поради неявяване на адвоката на единия от обвиняемите. На 3 юни делото отново е отложено, жалбоподателят отсъства поради болест.
16. Заседанието се провежда на 18 октомври 2004 г., разпитани са няколко свидетели и е назначена счетоводна експертиза. Освен това, съдът отправя искане за информация към централната банка.

17. На 7 февруари 2005 г. се провежда заседание. Съдът разпитва обвиняемите и добавя към делото доклада на експерт счетоводителя. Назначена е, също така, нова счетоводна експертиза.
18. На 16 юни 2005 г., делото е отложено, жалбоподателят отсъства поради болест.
19. На 1 юли 2005 г., жалбоподателят почива. На 30 септември 2005 г., съдът прекратява наказателните преследвания срещу него, след като е информиран за кончината на г-н Терзиев от неговия адвокат.

ПО ПРАВО

I. ПРЕДВАРИТЕЛНА БЕЛЕЖКА

20. Със съобщение от 9 декември 2005 г., Правителството е поискало заличаването на делото от регистъра, считайки, че в следствие на кончината на жалбоподателя, нищо не оправдава разглеждането на случая, хипотеза предвидена в член 37 § 1 от Конвенцията.
21. Съдът констатира, че вдовицата на починалия, желае да продължи процедурата от негово име (виж параграф 4 по-горе). Нейното качество да продължи процедурата не е било оспорено и Съдът не вижда мотив да реши друго (виж например, *Ahmet Sadik с/у Гърция*, решение от 15 ноември 1996 г., Сборник решения 1996-V, с. 1652, § 26 и *Луканов с/у България*, решение от 20 март 1997 г., Сборник 1997-II, с. 540, § 35).

II. ОТНОСНО ПРЕТЕНДИРАНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

22. Жалбоподателят е изтъквал, че продължителността на процедурата не спазва принципа за „разумен срок“, така както той е предвиден в член 6 § 1 от конвенцията и формулиран по следния начин:

"Всяко лице, има право на справедливо гледане на неговото дело (...) в разумен срок, от Съд (...) който да реши (...) основателността на всяко отправено му наказателно обвинение. „

23. Правителството се противопоставя на тезата на жалбоподателя. То счита, че делото е било особено сложно от фактическа и правна страна, което оправдава получените се закъснения, особено в етапа на разследването.

24. Правителството добавя, че жалбоподателят е бил в основата на някои отлагания на заседания и заключава, че като се имат предвид всички тези аргументи, продължителността на процедурата не изглежда като прекалена.
25. Жалбоподателят репликира, че делото не е било особено сложно, честите отлагания се дължали основно на факта, че обвиненията са били формулирани по неточен начин, нещо което е мотивирало районният съд да разпорежи връщането на делото за доразследване.
26. Жалбоподателят посочва също, че основните срокове в разглеждането на случая се дължали на вътрешните власти, особено сроковете свързани с процедурата предприета от прокуратурата по отношение на отмяната на разпореждането за връщане на делото, както и периода между връщането и изготвянето на нов обвинителен акт.
27. Накрая, жалбоподателят изтъква четири срока за по около четири месеца (от 26 януари до 3 юни 2004 г., от 3 юни до 18 октомври 2004 г., от 18 октомври 2004 г. до 7 февруари 2005 г., от 7 февруари до 16 юни 2005 г.) между заседанията на районния съд, който той счита за прекалени.

А. По допустимостта

28. Съдът констатира, че жалбата не е очевидно необоснована, по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията. Освен това той отбелязва, че не среща никакъв друг мотив за недопустимост. Така, че тя следва да се обяви за допустима.

Б. По същество

29. Съдът констатира, че периодът който трябва да се вземе предвид е започнал на 22 февруари 1999 г., дата на която започва разследването и приключва, в следствие на кончината на г-н Терзиев, на 1 юли 2005 г. Към тази последна дата той продължава вече повече от шест години и два месеца, като делото още е било висящо на първа инстанция.
30. Съдът припомня, че разумния характер на срока за продължителност на една процедура се оценява според обстоятелствата по делото и според критериите от съдебната практика на Съда и в частност от сложността на делото, поведението на жалбоподателя и това на компетентните власти (виж сред много други, *Pélissier и Sassi c/y Франция* [GC], n° 25444/94, § 67, ЕСПЧ 1999-II).

31. Относно сложността на делото, Съдът отбелязва, че то представлява известна фактологична и правна сложност. В същност, значимостта и сложността на делото, което се отнася до икономически нарушения и е усложнено от замесването на няколко заподозрени, може да оправдае една по-дълга продължителност (виж например, *С.Р. и други с/у Франция*, n° 36009/97, 18 октомври 2000 г., § 30, и решение *Nozee с/у Нидерландия* от 22 май 1998 г., Сборник 1998-III, с. 1102, § 52). Но все пак, тя не е достатъчна да обясни срока на въпросната процедура.
32. Относно поведението на жалбоподателя, Съдът взема предвид, че той е искал две отлагания на заседания поради болест (виж параграфи 15 и 18 по-горе). Общата продължителност на закъснението поради това е около пет месеца.
33. Накрая, относно поведението на властите, Съдът взема предвид най-напред, че на 18 април 2000 г., съдът разпорежда връщането на делото поради неточния начин по който са формулирани обвиненията. А, такъв пропуск от страна на прокуратурата е трудно да бъде оправдан. Към това се добавя факта, че след връщането, делото остава на стадия на разследването за период повече от две години и половина. Правителството не уточнява характера на извършените действия по разследването през периода и от материалите по делото, че само написването на новия обвинителен акт е изисквало повече от една година и половина, срок който не се оправдава дори със сложността на делото.
34. Съдът отбелязва, че след това разглеждането на случая не е страдал от изключителни закъснения и, че отлаганията разпоредени от съда се дължат основно на поведението на обвиняемите. Все пак, трябва да се констатира, че в момента на изпращането на делото в съда през месец юли 2003 г., то вече е висяло повече от четири години и четири месеца и, че този срок в голяма степен се дължи на нередности и пропуски допуснати от преследващите власти. Накрая, Съдът не може да не вземе предвид факта, че повече от шест години след започването на процедурата, делото е било все още висящо в първоинстанционното съдилище.
35. След като разгледа всички предоставени му елементи, Съдът счита, че в случая продължителността на оспорваната процедура е прекомерна и не отговаря на изискването за „разумен срок”.
36. От тук произтича, че е налице нарушение на член 6 § 1.

III. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

37. По смисъла на член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

А. Вреди

38. Г-жа Тодорова претендира 6 000 евро за понесени от нейния съпруг морални вреди, поради продължителността на процедурата.

39. Правителството не зае позиция по този повод.

40. Съдът счита, че жалбоподателят определено е понесъл морална несправедливост поради констатираното нарушаване на член 6 § 1 и, че следва да се присъди парично обезщетение за това. Произнасяйки се по справедливост, както го изисква член 41, присъжда на вдовицата, която продължава процедурата от името на своя съпруг, 2 400 евро.

Б. Разходи

41. Г-жа Тодорова Претендира също 2 111 евро за разходи свързани със Съда, от които 2 070 евро за адвокатски хонорари. Тя представя хонорарен договор със своя адвокат и разбивка на извършената работа за общо 30 часа и часова ставка от 70 евро. Тя иска сумите отпуснати за разходи да бъдат изплатени директно на нейния адвокат.

42. Правителството не представя становище.

43. Според съдебната практика на Съда, един жалбоподател може да получи възстановяване на разходите си, когато може да се удостовери тяхната реална стойност, тяхната необходимост и разумния им размер. В случая, като се имат предвид елементите с които разполага и горепосочените критерии, Съдът счита за разумна сумата от 600 евро за процедурата пред Съда и я присъжда на заинтересованата.

В. Мораторна лихва

41. Съдът счита за уместно да базира мораторната лихва върху лихвеният процент по пределното кредитно улеснение на Централната европейска банка увеличена с три процентни пункта.

С ТЕЗИ МОТИВИ, СЪДЪТ, ЕДИНОДУШНО,

1. *Постановява*, че вдовицата на жалбоподателя има качеството да продължи настоящата процедура така като е заведена;
2. *Обявява* останалата част от жалбата за допустима;
3. *Постановява*, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията;
4. *Постановява*
 - а) че държавата ответник следва да изплати на вдовицата на жалбоподателя, в срок от три месеца след като решението стане окончателно, съгласно член 44 §2 от Конвенцията, следните суми, конвертирани в български лева по курса на деня на плащането:
 - i. 2 400 (две хиляди и четиристотин) евро за морални вреди;
 - ii. 600 (шестстотин) евро за разходи платими по банкова сметка посочена от адвоката на жалбоподателя в България;
 - iii. Всяка сума, която може да се дължи като данъци върху въпросните суми;
 - б) след изтичането на този срок и до изплащането им, тези суми ще бъдат олихвявани с проста лихва с лихвеният процент по пределното кредитно улеснение на Централната европейска банка, валиден през този период, увеличен с три процентни пункта;
5. *Отхвърля* искането за справедливо обезщетение над тези суми.

Съставено на френски език, след това съобщено писмено на 12 април 2007 г. в приложение на член 77 §§ 2 и 3 от правилника.

Клаудиа ВЕСТЕРДИЕК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Председател